

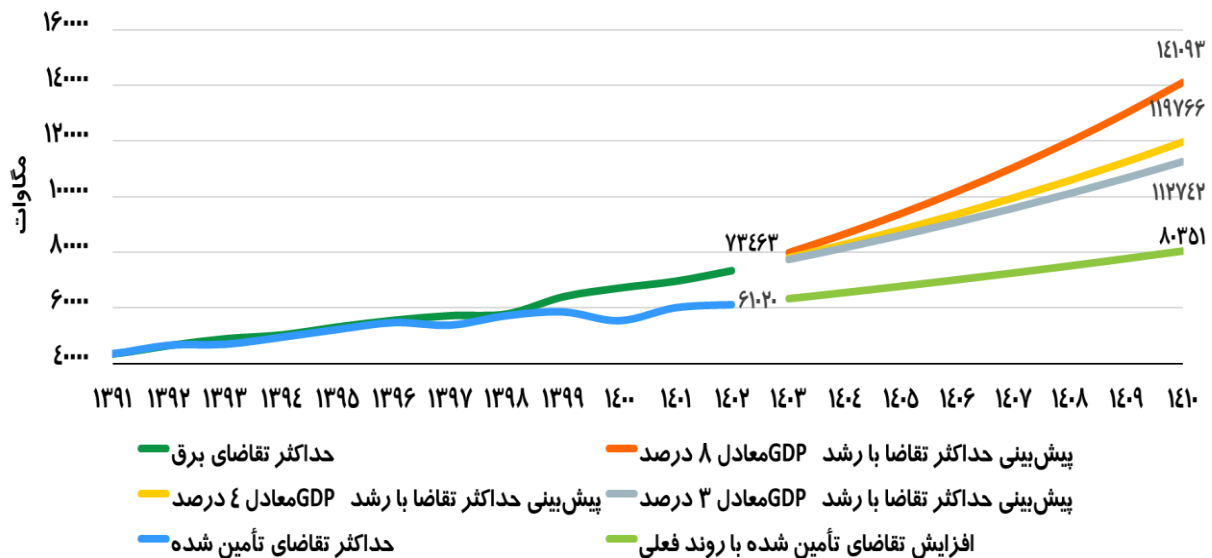
چالش ناترازی برق از منظر تولید و مصرف^۱

قطعی برق در تابستان به امری عادی در ایران تبدیل شده که فعالیتهای روزمره مردم، کسب و کارها و صنایع را مختل کرده است. این موضوع به دلیل عدم تعادل بین تولید و مصرف برق به وجود آمده که از آن با عنوان ناترازی برق یاد می‌کنند.

بیان مسأله

براساس آمار وزارت نیرو، میزان حداکثر تقاضای برق در فصل گرم سال با میزان توان لحظه‌ای قابل تولید توسط نیروگاه‌های کشور اختلاف پیدا کرده که منجر به افزایش ناترازی برق شده است. این ناترازی در سال‌های اخیر تشدید شده و در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ به ترتیب معادل ۱۰ و ۱۲ هزارمگاوات بوده است. پیش‌بینی می‌شود در صورت ادامه روند فعلی، این ناترازی هر سال تشدید شده و به ۳۲ تا ۶۱ هزارمگاوات تا سال ۱۴۱۰ برسد.

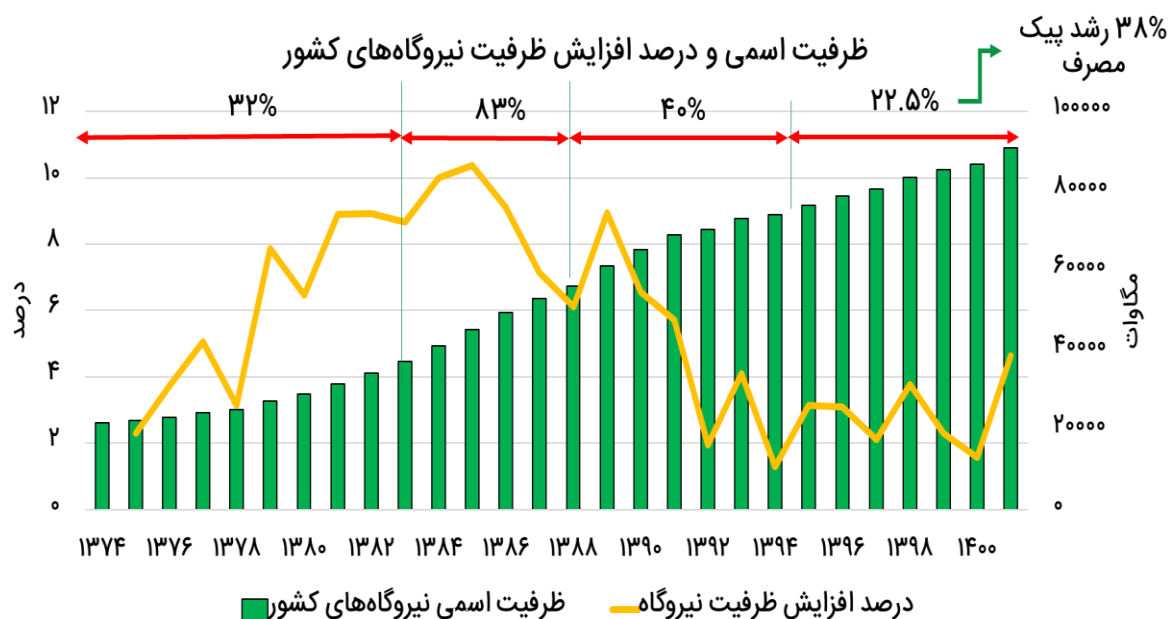
روند رشد پیک بار و پیش‌بینی نیاز مصرف تا سال ۱۴۱۰



تحلیل

در دهه ۹۰ سالانه تنها ۳,۵ درصد به ظرفیت نامی نیروگاه‌های کشور اضافه شده و علی‌رغم رشد بیش از ۴۵ درصدی مصرف طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰، رشد ظرفیت نیروگاهی تنها برابر با ۲۱ درصد بوده است.

^۱ تهیه شده توسط محمدحسین احمدی کارشناس گروه انرژی اندیشکده اقتصاد مقاومتی؛ مرداد ۱۴۰۳ (دارای منابع و تحقیقات پشتیبان)



از عوامل عدم احداث کافی نیروگاه جدید می‌توان به منع قانونی ورود دولت به نیروگاه‌سازی و مالکیت نیروگاه و بی‌انگیزگی و ناتوانی بخش غیردولتی برای سرمایه‌گذاری جدید که ناشی از عدم انجام تعهدات مالی وزارت نیرو در قبال این بخش است، اشاره کرد. به دلیل اقتصاد معیوب کشور و جذابیت کمتر حرفه نیروگاه‌داری نسبت به سایر فرصت‌های اقتصادی، سودهای نیروگاه‌داران به بخش غیرمولد اقتصاد سوق پیدا کرده و سرمایه‌گذاری جدیدی با منابعی که عمدتاً از صندوق توسعه ملی تامین شده، صورت نمی‌گیرد.

راهبردهای پیشنهادی

راهبردهای حل این مسئله را می‌توان در دو بخش تولید و مصرف برق ارائه کرد. در بخش تولید برق می‌توان راهبردهای زیر را در پیش گرفت:

- پرداخت تعهدات مالی وزارت نیرو و اصلاح اقتصاد صنعت نیروگاهی
- تنوع‌بخشی به سبد تولید برق از طریق توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر، زغال‌سنگ سوز و هسته‌ای
- افزایش بهره‌وری نیروگاه‌های موجود از طریق ارتقاء و نوسازی
- احداث نیروگاه‌های صادرات محور توسط بخش غیردولتی با قید تامین گاز از کشورهای همسایه و تخصیص بخشی از برق تولیدی به داخل کشور

همچنین راهبردهای زیر در بخش مصرف برق پیشنهاد می‌شود:

- اصلاح نظام قیمت‌گذاری برق مبتنی بر الگوی پلکانی با محوریت مشترکین پرمصرف (مصارف بیش از حد متعارف) و صنایع بدمصرف و غیر بهره‌ور
- ارتقای راندمان و بهبود فناوری بخصوص در بخش تجهیزات سرمایشی